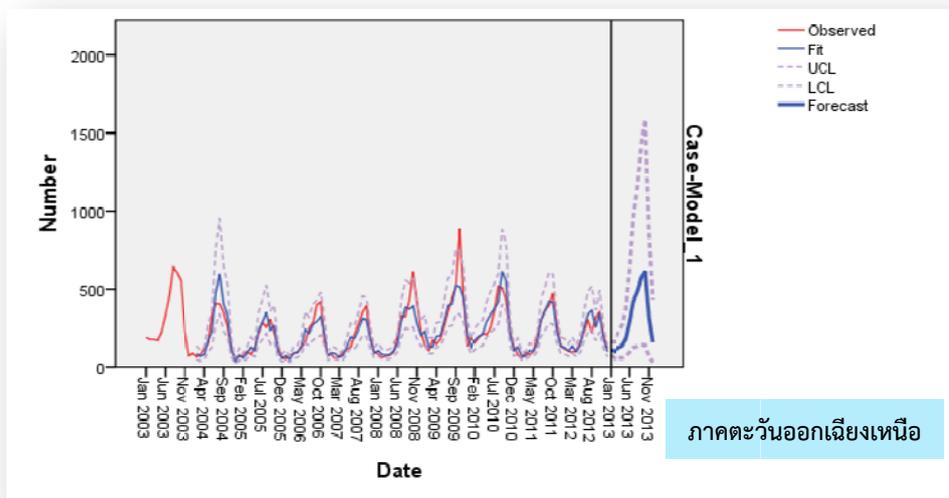
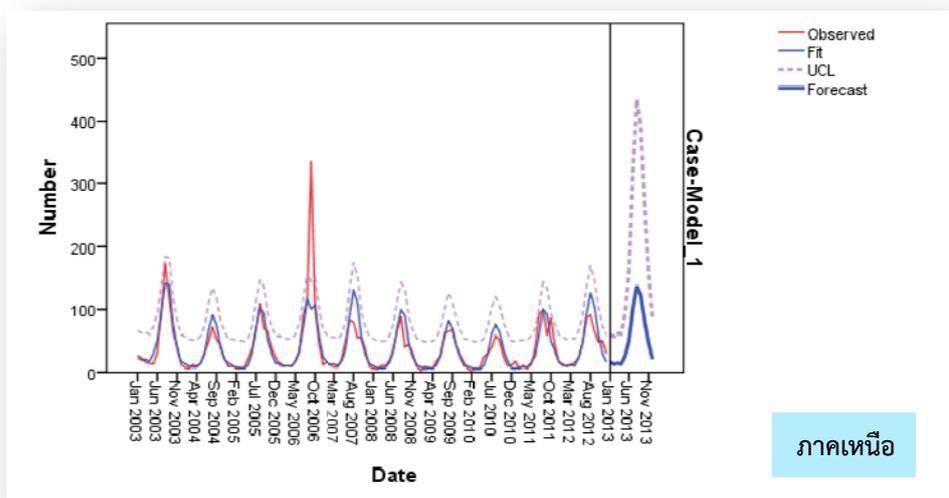

สถานการณ์และแนวโน้มจำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส (Leptospirosis) สะสมตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 20 กันยายน 2556 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,928 ราย เสียชีวิต 15 ราย อัตราป่วย 3.04 ต่อประชากรแสนคน อัตราตาย 0.02 ต่อประชากรแสนคน และอัตราป่วยตาย ร้อยละ 0.78

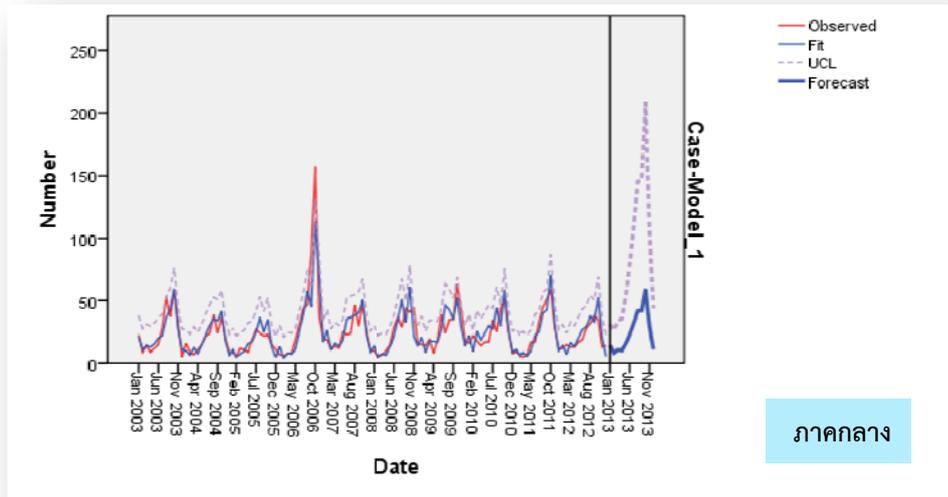
เมื่อนำข้อมูลการรายงานโรคเลปโตสไปโรซิสในแต่ละเดือนย้อนหลังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2555 โดยแยกรายภาค เพื่อดูแนวโน้มของการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสในปี พ.ศ. 2556 ดังแสดงในรูปที่ 1 - 4

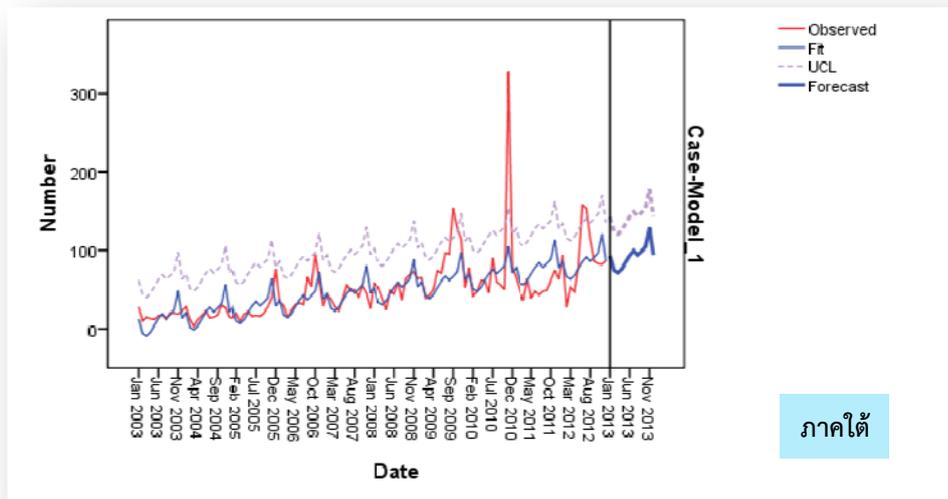
รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส จำแนกรายภาค (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2555

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส จำแนกรายภาค (ภาคเหนือ) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2555

รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส จำแนกรายภาค (ภาคกลาง) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2555

รูปที่ 4 จำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส จำแนกรายภาค (ภาคใต้) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2555

ลักษณะทางระบาดวิทยาและรูปแบบการเกิดโรคในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าการเกิดโรดยังพบมากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อย่างไรก็ตามจำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในภาคใต้ และภาคกลางมีแนวโน้มอัตราป่วยตายเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ภาคเหนือมีจำนวนป่วยคงที่ แต่จำนวนตายและอัตราป่วยตายลดลงอย่างต่อเนื่อง

การคาดการณ์การระบาด

จากรายงานผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิสมักพบผู้ป่วยสูงสุดช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคมซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนของประเทศไทยประกอบกับในช่วงนี้มีน้ำท่วมในหลายพื้นที่ ซึ่งมักพบผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส เพิ่มมากขึ้นในช่วงที่มีการเกิดอุทกภัยหรือหลังอุทกภัย ดังนั้น แนวโน้มการระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิสระหว่างเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน น่าจะเพิ่มขึ้นในอีกหลายพื้นที่

เมื่อพยากรณ์โรคเลปโตสไปโรซิสโดยแยกตามรายภาค มีรายละเอียดดังนี้

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงาน	144	99	110	125	102	133	149	178	51			
จำนวนผู้ป่วยที่ได้จากการพยากรณ์	112	99	125	136	179	289	425	483	573	617	319	158
จำนวนผู้ป่วยที่ระดับความเชื่อมั่น 90%	160	161	225	264	369	629	973	1154	1423	1589	849	434

ภาคเหนือ

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงาน	27	31	18	16	27	35	52	83	24			
จำนวนผู้ป่วยที่ได้จากการพยากรณ์	16	12	14	13	26	50	101	137	122	82	47	21
จำนวนผู้ป่วยที่ระดับความเชื่อมั่น 90%	59	57	62	61	92	161	318	434	390	264	158	84

ภาคกลาง

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงาน	14	7	9	6	6	13	6	7	2			
จำนวนผู้ป่วยที่ได้จากการพยากรณ์	14	8	11	10	16	23	32	42	42	59	29	11
จำนวนผู้ป่วยที่ระดับความเชื่อมั่น 90%	31	26	34	36	54	79	110	145	147	208	105	44

ภาคใต้

เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงาน	97	36	43	45	53	66	51	46	17			
จำนวนผู้ป่วยที่ได้จากการพยากรณ์	93	75	71	76	85	94	100	94	99	105	129	94
จำนวนผู้ป่วยที่ระดับความเชื่อมั่น 90%	143	124	121	126	135	143	149	143	148	154	179	144

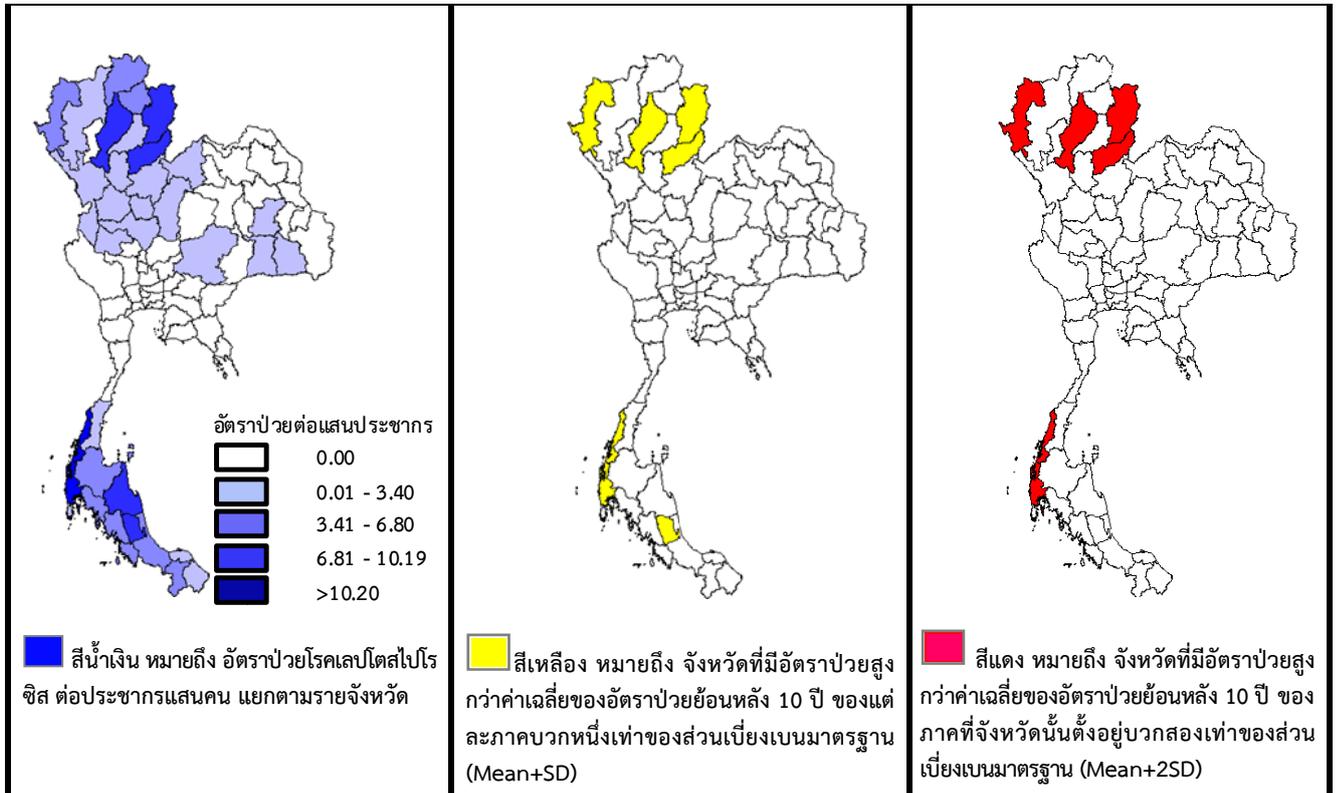
จากการพยากรณ์โรคโดยใช้รูปแบบจำลองดังแสดงในตารางด้านบนนั้น พบว่าในแต่ละภาคนั้นยังไม่มีรายงานของผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิสมากกว่าปกติที่คาดการณ์ไว้ เมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ที่ระดับขอบเขตจำกัดสูงสุด (Upper Confidence Limit of the Mean(UCLM) ที่ระดับความเชื่อมั่น 90%) ถ้ามีจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับรายงานสูงเกินระดับ UCLM ให้พิจารณาว่าน่าจะมีการระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิสเกิดขึ้น จากตารางด้านบนนั้น ยังไม่มีรายงานของภาคใดที่เข้าข่ายว่ามีการระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิส

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากระบบเฝ้าระวังเชิงรับ (รง. 506) มีความล่าช้าของระบบรายงานตามปกติ ทำให้ข้อมูลย้อนหลัง 1-2 เดือนที่ผ่านมา มีจำนวนลดลง ซึ่งไม่ตรงกับสถานการณ์การเกิดโรคที่แท้จริง ดังนั้น ขอให้หน่วยงานที่อยู่ในข่ายงานเฝ้าระวังรายงานข้อมูลให้ถูกต้อง และทันเวลา เพื่อให้การติดตาม สถานการณ์โรคเลปโตสไปโรซินั้น เป็นไปได้อย่างทันเวลาทันสถานการณ์ ในการควบคุม ป้องกันโรค ถ้ามีการระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิส

คาดการณ์พื้นที่ระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิสโดยใช้อัตราป่วยของแต่ละจังหวัดเทียบกับค่าเฉลี่ยของอัตราป่วยย้อนหลัง 10 ปีของแต่ละภาค

เป็นการแบ่งพื้นที่จังหวัดตามอัตราป่วยในช่วงระหว่างวันที่ 1 มกราคม - 20 กันยายน 2556 เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของอัตราป่วยย้อนหลัง 10 ปี ของแต่ละภาคและแทนด้วยสีต่างๆ ในแผนที่ เพื่อแสดงสถานการณ์การระบาดของโรคดังต่อไปนี้ ดังรูปที่ 5

จากรูปที่ 5 พบว่ามีพื้นที่ที่คาดว่าน่าจะมีการระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิสซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของอัตราป่วยย้อนหลัง 10 ปีของภาคที่จังหวัดนั้นตั้งอยู่บวกสองเท่าของ Mean ได้แก่ จังหวัดพังงา อัตราป่วยเท่ากับ 13.59 ต่อแสนประชากร ระนอง (11.50) น่าน (8.16) อุตรดิตถ์ (7.80) ลำปาง (6.87) และแม่ฮ่องสอน (6.55) เมื่อนำข้อมูลอัตราป่วยมาพิจารณาแยกเป็นรายจังหวัดโดยเทียบกับค่าเฉลี่ยของอัตราป่วยของจังหวัดนั้นๆ ย้อนหลัง 3 ปี ในช่วงเวลาเดียวกัน (ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนกันยายน) บวกสองเท่าของ Mean พบว่ามีเพียงจังหวัด อุตรดิตถ์ ที่มีรายงานอัตราป่วยมากผิดปกติเกินสองเท่าของ Mean

รูปที่ 5 อัตราป่วยต่อประชากรแสนคนของโรคเลปโตสไปโรซิส รายจังหวัด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 20 กันยายน 2556 โดยเทียบกับค่าเฉลี่ยของอัตราป่วยย้อนหลัง 10 ปี ของแต่ละภาค

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทบทวนสถานการณ์การเกิดโรค

1. โดยปกติแล้วโรคเลปโตสไปโรซิสเป็นโรคที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล โดยเฉพาะในฤดูฝน และมักจะพบการระบาดภายหลังที่มีฤดูมรสุมหรืออุทกภัยในช่วงฤดูฝนนี้มีอิทธิพลต่อประชากรหนู โดยพบว่ามีการเพิ่มขึ้นของประชากรหนูและการแพร่กระจายของเชื้อเลปโตสไปราในหนูเพิ่มขึ้นกว่าปกติในช่วงฤดูฝน เป็นผลให้คนมีโอกาสติดเชื้อเลปโตสไปราจากการสัมผัสน้ำที่มีการปนเปื้อนเชื้อเลปโตสไปราที่มาจากหนูในช่วงฤดูฝนได้มากยิ่งขึ้นดังนั้นการควบคุมป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส สามารถกระทำได้โดยใช้มาตรการควบคุมประชากรหนูก่อนที่จะเข้าฤดูฝน

2. ในบางประเทศไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กันมากนักระหว่างจำนวนผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิสที่น่าจะเพิ่มขึ้นภายหลังเกิดอุทกภัย เนื่องจากในช่วงที่เกิดน้ำท่วมหรืออุทกภัยนั้น เจ้าหน้าที่

ภาครัฐและเอกชนมักจะเน้นในการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้สุขศึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างเข้มข้น ทำให้ประชาชนตระหนักถึงวิธีป้องกันตนเองจากการติดเชื้อเลปโตสไปราในช่วงน้ำท่วมได้เป็นอย่างดี ดังนั้น การเฝ้าระวังอย่างเข้มข้น การให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์ในช่วงที่เกิดน้ำท่วมจึงเป็นมาตรการสำคัญยิ่งต่อการควบคุม ป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส

3. ผลการพยากรณ์โรคเป็นตัวช่วยให้บุคลากรสาธารณสุขเห็นถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของโรคเลปโตสไปโรซิส จากข้อมูลในปัจจุบัน พบว่า จังหวัดอุดรธานี มีรายงานอัตราป่วยมากผิดปกติ ดังนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขควรเฝ้าระวังสอบสวนโรคเพื่อหาปัจจัยเสี่ยงว่าเพราะเหตุใด จึงมีรายงานผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิสสูงขึ้นกว่าปกติ ซึ่งจะนำไปสู่การป้องกันการระบาดของโรคเลปโตสไปโรซิสต่อไปในอนาคต

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้
 เสาวพักตร์ อื่นจ้อย. สถานการณ์โรคเลปโตสไปโรซิส ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 20 กันยายน 2556. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2556; 44: 612-5.

Suggested Citation for this Article
 Hinjoy S. Situation of Leptospirosis, January – September, 2013. Weekly Epidemiological Surveillance Report 2013; 44: 612-5.